

Bevolkingstoename in België in 2020 neerwaarts herzien als gevolg van de COVID-19-epidemie: de internationale migratie oefent dubbel zo grote impact uit als het sterftecijfer.

Naar aanleiding van de actualisering van de demografische vooruitzichten in het kader van de COVID-19-epidemie voorziet het Federaal Planbureau in 2020 een bevolkingstoename van 17 000 inwoners in plaats van 50 000 wanneer de epidemie niet had plaatsgevonden. Die lagere groei wordt voor 70 % verklaard door de daling van het migratiesaldo en het resterende deel door de stijging van het aantal overlijdens.

COVID-19 & demografische groei

De COVID-19-epidemie zal dus een impact hebben op elke component van de demografische groei. In de eerste plaats wordt gedacht aan het sterftecijfer, maar ook aan de internationale migratiestromen die worden beïnvloed door de maatregelen om de verspreiding van het virus in te dijken. De lockdownmaatregelen zouden ook de migratiestromen binnen België in de loop van 2020 kunnen beïnvloeden. De socio-economische impact van de epidemie zou ook onrechtstreeks die componenten en de vruchtbaarheid kunnen beïnvloeden.

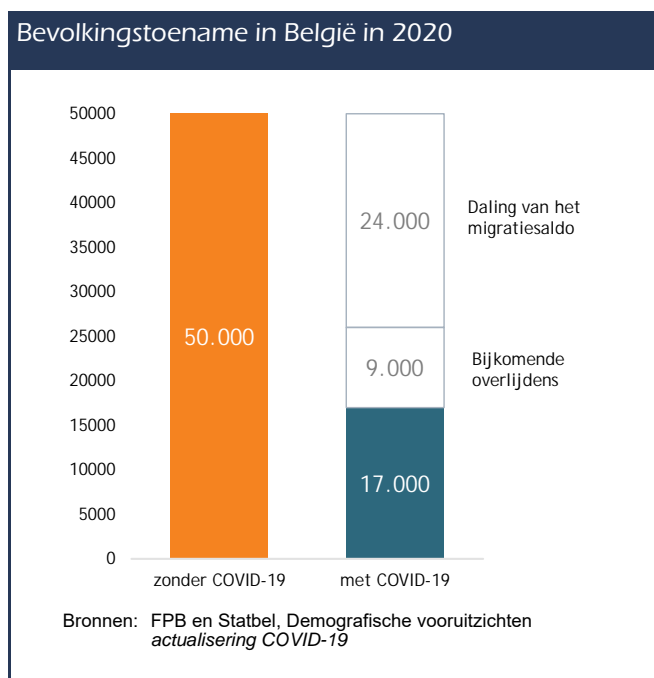
In deze actualisering werden alleen de hypothesen met betrekking tot het sterftecijfer en de internationale migratie aangepast. Bij gebrek aan informatie over de impact van de epidemie op de vruchtbaarheid en de interne migraties werden die componenten niet geactualiseerd.

Waarom een actualisering wanneer zoveel onzekerheid heerst rond de epidemie?

De Demografische vooruitzichten 2019-2070 werden begin maart 2020 gepubliceerd, net vóór de eerste tekenen van COVID-19 op het Belgische grondgebied. De epidemie en de maatregelen die door de Nationale Veiligheidsraad (NVR) zijn genomen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, zullen een impact hebben op de bevolkingsgroei, in het bijzonder voor 2020. De onzekerheid die heerst rond het virus zelf, de evolutie van de epidemie en de impact op de gezondheid en ons gedrag blijft aanzienlijk.

In die context heeft deze actualisering niet tot doel om een exacte voorspelling te doen van de impact van COVID-19 op de demografische groei, maar om de bevolkingsprojectie te actualiseren op basis van (1) de beschikbare statistieken, (2) de evolutie van de epidemie en (3) de maatregelen die zijn genomen tot en met 5 mei 2020.

Deze actualisering zal worden gebruikt in het kader van de economische vooruitzichten 2020-2025 die op 23 juni 2020 door het FPB worden gepubliceerd.

Bijgevolg stijgt de bevolking in België met 17 000 personen in 2020 in het COVID-19-scenario in plaats van 50 000 personen in een scenario zonder COVID-19. Die zwakkere stijging is het gevolg van een toename van het aantal overlijdens (+ 9 000), maar voornamelijk van een daling van het internationaal migratiesaldo (-24 000 personen). Het internationaal migratiesaldo stemt overeen met het verschil tussen het aantal internationale immigraties en het aantal internationale emigraties.

COVID-19 & Sterftcijfer in 2020

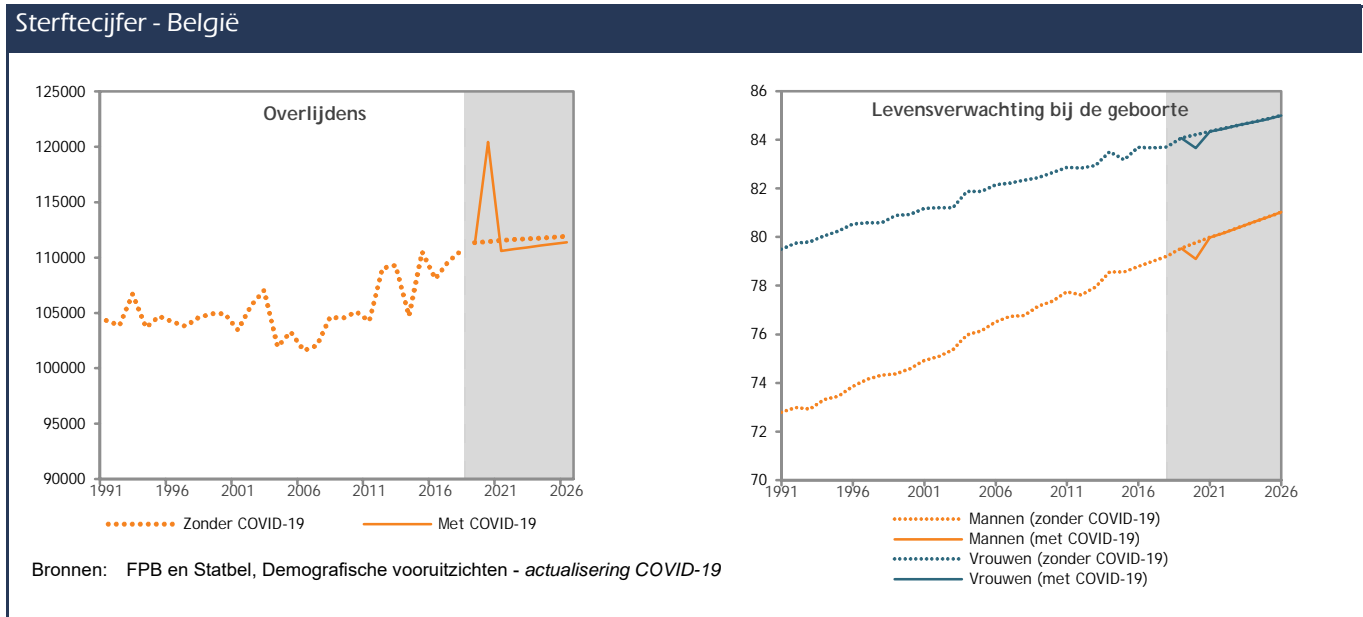
Ten opzichte van het aantal verwachte overlijdens in België wanneer geen epidemie zou hebben plaatsgevonden, wordt de waargenomen dagelijkse oversterfte (alle oorzaken samen) tijdens maart en april hoofdzakelijk verklaard door de overlijdens in verband met COVID-19. Op basis van die vaststelling, wordt de hypothese van totale oversterfte op ongeveer 9 000 bijkomende overlijdens geraamd in 2020 (alle oorzaken samen), ten opzichte van een totaal van 110 000 overlijdens zonder de epidemie.

Die oversterfte vertaalt zich in een eenmalige daling van de levensverwachting in 2020 met ongeveer vijf maanden ten opzichte van 2019. Doorgaans stijgt de levensverwachting van de Belgische bevolking met 2,5 maanden per jaar. Als er wordt uitgegaan van de hypothese dat de epidemie voorbij is in 2021 zal de levensverwachting vanaf dat jaar opnieuw de geprojecteerde curve vóór de epidemie volgen. In het gekozen scenario zou er dan immers geen oversterfte in verband met COVID-19 meer zijn.

9 000 bijkomende overlijdens 'alle oorzaken' in 2020, maar al meer dan 9 300 overlijdens in verband met COVID-19. Hoe kan deze schijnbare inconsistentie worden verklaard?

De actualisering van de hypothese met betrekking tot het sterftcijfer gaat uit van een oversterfte van 9 000 overlijdens 'alle oorzaken' over het volledige jaar 2020. Op de datum van publicatie van dit communiqué werden meer dan 9 300 overlijdens toegeschreven aan COVID-19. Hoe kunnen we verklaren dat de hypothese beperkt is tot 9 000 bijkomende overlijdens over het volledige jaar 2020?

De oversterfte in verband met COVID-19 is beperkt tot de maanden maart en april. Sinds mei wijzen de meest recente gegevens er immers op dat de overlijdens in verband met COVID-19 niet langer leiden tot een oversterfte 'alle oorzaken'. Bij het uitblijven van een tweede golf kunnen we ons bijgevolg beperken tot een oversterfte 'alle oorzaken' van 9 000 overlijdens in 2020. 2020-2025 publicées le 23 juin 2020 par le BFP.

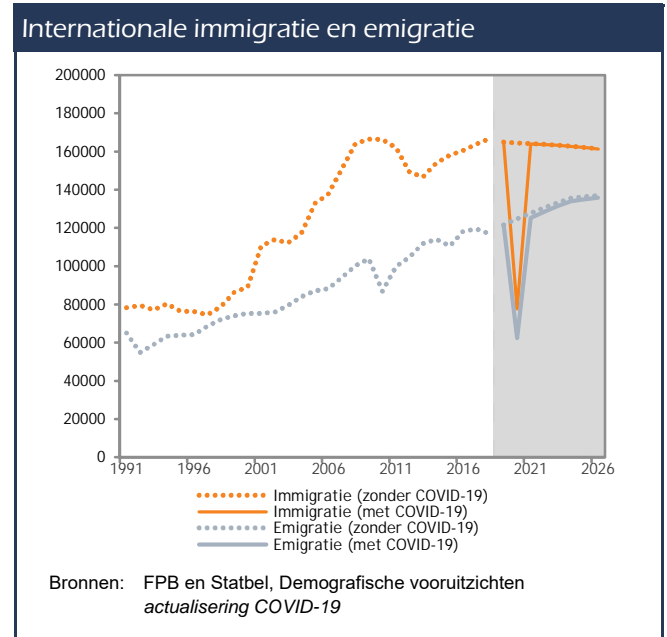
De hypothese houdt geen rekening met:

- Een mogelijke *oversterfte* als gevolg van een tweede golf van de COVID-19-epidemie of door een stijging van het aantal onrechtstreekse overlijdens als gevolg van de lockdown en de socio-economische impact van de epidemie. Als er een tweede golf komt, zou de impact op het sterftcijfer beperkt kunnen zijn door de verworven ervaring.
- Een *ondersterfte* die enerzijds het gevolg kan zijn van het feit dat een deel van de COVID-19-overlijdens betrekking heeft op (zeer) oude personen die een zeer hoge sterftekans vertonen in de komende maanden en anderzijds van de lockdownmaatregelen of een vertraging van de economische activiteit (verkeersongevallen, arbeidsongevallen, verbetering van de luchtkwaliteit, enz.).

COVID-19 & internationale migratie – Halvering van de migratiestromen in 2020

Om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, hebben nationale en internationale instanties een aantal beslissingen genomen om de verplaatsingen van de bevolking en dus de migratiestromen te beperken. Die impact komt overeen met een halvering van de migratiestromen (immigratie en emigratie) die voor 2020 vóór de uitbraak van de epidemie werden verwacht. Die daling vertaalt zich in een immigratie van 78 000 personen en een emigratie van 62 500 personen (tegenover respectievelijk 165 000 en 125 000 in de projectie zonder COVID-19). De hypothese van een halvering van de migratiestromen houdt rekening met de volgende elementen:

- Een gedeeltelijke sluiting van de grenzen vanaf half maart tot eind 2020.
- De migratiebewegingen met de niet-EU-landen zouden harder worden getroffen dan de migratiebewegingen met de EU-landen.
- Een geleidelijke hervatting van de administratieve activiteit van bepaalde federale instanties (Dienst Vreemdelingenzaken, CGVS) die zich bezighouden met visumaanvragen en asielaanvragen.

De demografische vooruitzichten worden opgesteld door het Federaal Planbureau in samenwerking met Statbel.

Demografische vooruitzichten 2019-2070 - actualisering COVID-19, Federaal Planbureau en Statbel, juni 2020.

Voor meer informatie:

Marie Vandresse (FPB), vm@plan.be; tel. 02/507.73.62

Johan Duyck (FPB), jd@plan.be; tel. 02/507.73.86

Jean-Marc Paul (FPB), jmp@plan.be; tel. 02/507.74.48

Wendy Schelfaut (Statbel), wendy.schelfaut@economie.fgov.be; tel. 02/277.65.05